

*La Comunidad Europea, la
instancia regional y la
organización administrativa
de los Estados miembros.*

Javier
Barnes
Vázquez

Civitas, 1993

A presente obra, da cal é coordinador o profesor JAVIER BARNES VÁZQUEZ, é o resultado do I Seminario de dereito administrativo comparado realizado en Sevilla no outono de 1991. O libro recolle os relatorios dos expertos que participaron no seminario sobre o tema das relacións entre a Comunidade Europea (CE) e a instancia rexional. Este libro constitúe unha achega importante ó estudio da cuestión tanto pola variedade de sistemas de organización analizados (estados federais, autonomías, rexións, estados unitarios) coma pola actualidade do exame que realiza das innovacións introducidas polo Tratado de Maastricht con incidencia en materia rexional (principio de subsidiariedade, Comité das Rexións...).

A obra estrutúrase en torno a dous núcleos: a) a creación e execución do dereito comunitario nos estados compostos: Alemaña, Bélxica, España e Italia; e b) a incidencia da Comunidade sobre a organización administrativa de Francia e Gran Bretaña, dous estados que serven de contrapunto dos anteriormente citados no que se refire á súa organización territorial. Ponlle peche ó libro o estudio do seu coordinador Javier Barnes sobre a influencia do principio de subsidiariedade nas relacións entre as distintas administracións públicas e moi especialmente na instancia rexional.

A primeira parte comeza co estudio dos estados compostos e en concreto coa contribución de RAINER HOFMANN sobre Alemaña, o Estado europeo que ata o momento, como é natural debido á súa estrutura federal, máis ten avanzado na participación "rexional" na creación e execución do dereito comunitario. No ámbito da creación do dereito comunitario sinala o autor a participación, a nivel interno, dos *länder* no Consello Federal (Bundesrat) que ten que ser informado de tódolos proxectos da Comunidade Europea e que emite a este respecto, nas materias de competencia exclusiva dos *länder*, pronunciamentos vinculantes para o Goberno, salvo razóns superiores de política exterior e de integración. Os *länder* vense, sen embargo, obrigados a intervir no nivel comunitario para defende-la distribución interna de competencias. Neste sentido conseguen a creación da figura de observador dos *länder* (reforzada na Acta Única Europea) e crean "Bureaux de Liasons" en Bruxelas que exercen de "lobbies" ante as institucións comunitarias. Así mesmo impulsan a construción dunha Europa das rexións mediante a realización de conferencias rexionais que reivindicán cuestións hoxe en parte satisfeitas polo Tratado de Maastricht (principio de subsidiariedade, Consello Rexional...). En canto á participación na execución do dereito comunitario o autor destaca a obriga de transposición de directivas e a de aplica-los regulamentos que afectan a materias de competencia dos *länder* mesmo se estes non puideron intervir na súa elaboración.

Ó estudio sobre Alemaña segue a análise sobre o caso belga realizada por HERMANN-JOSEPH BLANKE. O autor fai un exhaustivo repaso do que el denomina a "estructura rexional dobre" de Bélxica: comunidades lingüísticas (francesa, flamenga, alemana) e rexións (Flandes, Valonia, Bruxelas-capital) e das competencias de cada unha delas. A pesar do ca-

rácter recente do estudio, a cambiante situación de Bélxica fai que os acordos asinados neste ano modifícase a situación que se describe creando un Estado federal en toda regra e por conseguinte provocando posiblemente cambios no ámbito de relacións coa Comunidade.

A situación do Estado español é abordada en dúas contribucións. A. LÓPEZ CASTILLO fai unha análise do sistema de distribución de competencias dos artigos 148 e 149 da Constitución española facendo especial fincapé na capacidade da que dispón o Estado para fagocitar as competencias autonómicas a través de títulos como a planificación económica, política exterior e internacional. A superposición do plano supranacional sobre o plano interno, con independencia da distribución interna de competencias, provoca problemas que non son resoltos nin moito menos polo Senado desde a súa posición de cámara de representación territorial polo que o autor insiste na necesidade de establecer mecanismos de cooperación para evitar un "baldeirado de competencias" das comunidades autónomas (CCAA). Así mesmo o autor analiza o fenómeno de apertura de oficinas de representación das comunidades autónomas ante a CE e o seu "status legal". Tamén sinala a negativa do Estado español á presenza dun observador das CCAA na súa representación permanente en Bruxelas como mecanismo de intervención na creación do dereito comunitario (D.CE). No ámbito de execución do D.CE ademais dos problemas comúns ós demais países, o autor destaca os problemas existentes pola actuación expansiva do Estado e a redución da intervención das CCAA polo carácter excesivamente técnico e detallado da normativa.

O relatorio español vai seguido por unha comunicación na que E. GAMERO CASADO fai un exame detallado dos distintos esquemas adoptados polas CCAA para organizar as políticas comunitarias.

O relatorio de M.P. CHITI estudia a situación de Italia, o menos descentralizado dos catro estados mencionados ata agora. Italia coñeceu nos anos 1987 a 1989 a creación dun novo sistema de articulación das políticas comunitarias que ten como obxectivos: unha relación máis equilibrada entre o Parlamento e o Goberno, a elaboración dunha lei comunitaria anual, unha coordinación máis eficaz entre as administracións implicadas e a concreción das formas de parti-

cipación das rexións. As rexións no caso italiano só teñen competencia, no que ás directivas se refire, nas materias que teñen transferidas, se o Estado as fixo súas mediante unha lei.

Pecha a primeira parte o estudio comparativo entre as estruturas destes catro países de HERMANN-JOSEF BLANKE, no que o autor defende a necesidade de participación das "rexións" na formación da vontade dos estados na esfera da súa competencia. BLANKE considera que só Alemaña articulou un mecanismo deste tipo, e en Bélxica as tendencias van neste sentido. Pola contra en España non hai establecida unha cooperación eficaz entre os dous niveis nin están deseñados os mecanismos necesarios para que as CCAA poidan contribuír á configuración das decisións estatais. Aínda é máis feble a participación das rexións nos temas comunitarios en Italia.

Xa na segunda parte da obra contrástase a realidade destes estados compostos coa realidade de Francia e Gran Bretaña.

No caso francés J. BOULOIS fai un repaso dos órganos encargados de intervir na elaboración do D.CE. e sinala a insuficiencia da coordinación entre as distintas autoridades na execución do D.CE así como a falta de intervención das administracións subestatais na aplicación por vía normativa do D.CE.

O estudio sobre Gran Bretaña de ANDREW LE SUEUR e FRANCIS SNYDER analiza a influencia do D.CE nas diferentes instancias administrativas e resalta a importancia que se lle dá á coordinación entre os distintos departamentos. Por último estudian a escasa influencia do D.CE na Administración local.

Cerra o libro o estudio, interesante e de grande actualidade, de J. BARNES sobre o principio de subsidiariedade e as rexións europeas. A subsidiariedade non é un principio de distribución de competencias senón de execución destas, é dicir, de gradación das xa atribuídas. Coa aceptación deste principio pode haber problemas para determinar nas materias concorrentes cal é a Administración que pode responder de xeito máis eficaz ó desenvolvemento das políticas comunitarias. O autor sinala que o principio non constitúe un problema maior para a Comunidade, nin tampouco posiblemente para os estados membros que poden defende-los seus intereses ante a Comunidade. Pola contra a cuestión é proble-

BIBLIOGRAFÍA E **R**ECENSIONES

mática nas relacións competenciais Comunidade-rexións tanto porque estas non son interlocutores directos no seu seo, como porque os órganos comunitarios van incidir con maior penetración, a resultas do Tratado de Maastricht, sobre competencias tipicamente rexionais: cultura, educación, política rexional, sanidade, medio ambiente.

En definitiva, a actualidade de debates como o da subsidiariedade e o das, aínda febles, innovacións introducidas polo Tratado de Maastricht na cuestión rexional fan desta obra unha achega sumamente interesante e actualizada neste ámbito. Así mesmo a amplitude e variedade de casos estudados permiten un achegamento profundo e enriquecedor á problemática rexional no ámbito comunitario. O/a lector/a con interese no tema dispón ademais de exhaustivos anexos documentais con lexislación e xurisprudencia e unha detallada bibliografía que facilitan un coñecemento máis profundo da cuestión. Nun momento en que o debate autonómico segue aberto no Estado español é de agardar que o libro contribúa a ofrecer solucións para resolver-lo problema, que sinalan varios autores, da falta de articulación de mecanismos de intervención das comunidades autónomas na creación e execución do dereito comunitario.

M^o da Alba Nogueira López